Haridus- ja Teadusministeerium

Eestikeelsele õppele üleminek

20. oktoober 2025

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti tuleviku heaks

Andero Adamson

keelepoliitika osakond

ŠVEITSI–EESTI koostööprogramm

Haridus- ja Teadusministeerium

Esimese aasta eesmärgid:

- ✓ Reform on päriselt käivitunud
- ✓ Alusharidus on eestikeelne, 1. ja 4. klass õpivad eesti keeles
- ✓ Õpetajate ametikohtadel töötavad kvalifitseeritud inimesed
- ✓ *Õpetajate oskuste pagas on mitmekülgne*
- ✓ *Iga õpetaja panus on oluline*
- ✓ *Iga tunni kvaliteet on oluline*

Haridus- ja Teadusministeerium

Õpetajate keeleoskus

Haridus- ja Teadusministeerium

Keeleoskuse nõuded

- Eesti keeles õpetavad õpetajad – keelenõue C1 (kehtib)
- Teised õpetajad – keelenõue B2 (kehtib), oli ka aastane üleminekuaeg

Tähtajad tulemas:

- Tugispetsialistid – C1-tase alates 1. augustist 2026
- Lasteaia abiõpetajad – B2-tase hiljemalt 1. septembriks 2026
- Rahvusvaheliste koolide õpetajad – B1-tase alates 1. septembrist 2026

Haridus- ja Teadusministeerium

Keeleeksamid

Kevadised järelevalve tulemused näitasid, et valdavalt vastavad õpetajad keelenõuetele just üleminekuklassides.

Harnos oli 2024/2025 õppeaasta lõpuks eksamile registreerunud haridusvaldkonna töötaja märkega:

- 31. maiks B2-eksamile - 485 isikut
- 1. juuniks C1-eksamile -589 isikut

Tulemused seisuga august 2025:

- B2 tasemeeksami sooritas 15 haridustöötajat
- C1 tasemeeksami sooritas 36 haridustöötajat

** kontrollitud andmed on EHISes saadaval 11. nov 2025*

Haridus- ja Teadusministeerium

Noppeid hiljutistest järelevalvetest

Haridus- ja Teadusministeerium

Tähelepanekud

- Tunnis loodud õppekeskkond 100% eestikeelsena õpilastele ebaharilik (ei ole harjunud, õpilased ei oska osaleda/ei osale)
- Tundide kvaliteet ebaühtlane (1. kl parem kui 4. kl): eesti keele rakendamise maht erinev (ca 60% üldarvust), tunnis kasutatav sõnavara õpetaja poolt ei vasta laste keelelisele oskusele; lapsed vastavad üksikute sõnadega
- Tunniks vajalikule sõnavarale vähe tähelepanu (sõnad, väljendid, fraasid ja lausemallid)
- Õpetaja panus omab suurt kaalu tunni õnnestumises; õpetajate koostöö õppekvaliteedi tagamisel
- Ca 60%õpetajatest vastavad kvalifikatsioonile (õnnestumiseks vajalik palju suurem %) => otsene seos üksiku tunni kvaliteediga; tugispetsialiste vähe
- ~1/5 õpetajatest ei oma MA ja ~1/4 omavad MA, kuid puudub kutse (+ 3% õpivad MA õppekaval)
- Õpilasel on vähe suhtluspraktikat tunnis, sest tihti on tunni fookus reeglitel, grammatikal, kirjalikel ülesannetel, abiõpetaja tõlgib vene keelde
- Puudub tunni eesmärk - vajalik seada lisaks aine- ja õpioskuste eesmärkidele veel ka keele-eesmärgid

Haridus- ja Teadusministeerium

Võtmeisik on õpetaja....
...igal ülemineku aastal

Haridus- ja Teadusministeerium

Abiõpetaja

Kvalifikatsiooninõuded uue AHSi järgi

- alates 1. sept 2025
- *Lisaks ka keelenõuded B2-tasemel, mis hakkavad kehtima 2026. aastal*
- *Koolides abiõpetajad kvalifikatsiooninõudeta, neid ei ole EHISes (pidajate vastutus)*

Haridus- ja
Teadusministeerium

Õpetajad

- Ülikoolides õpetajakoolituse lisaõppekohad (alates 2023. a igal aastal umbes 400 lisakohta õpetajakoolituses)
- Õpetajakoolituse üliõpilastele stipendium
- Täiendkoolituste pakkumine hüppeliselt kasvanud (läbiviijad TÜNK,TÜ, TLÜ, EKI rahastusega nii REst, ESF+ kui ka Šveitsi-Eesti koostööprogrammist))

Määravaks saab 2025/2026 õppeaastal:

- metoodiline pagas (sh digipädevused)
- paindlik mõtlemine
- diferentseerimise vilumus
- ainealased võrgustikud
- tegevuste mõtestatus (tunni ajakava), eriti eesmärgistamise oskus
- eneseanalüüsi oskus

Haridus- ja Teadusministeerium

Õpetajad koolitustel kuni juuni 2025

- Keelesammu keeleõppe koolitustel on osalenud **826** haridustöötajat
- Keelesammu metoodikakoolitustel on osalenud üle **900** haridustöötaja
- Õpetajate Akadeemia koolitused alustasid sügisest 2025

- Selleks õppeaastaks on koolituskohti rohkem kui **3000** haridustöötajale.

Haridus- ja Teadusministeerium

Toetavad tegevused

Haridus- ja Teadusministeerium

Laiema teadlikkuse kasvu toetamine

- 3. arenguprogrammi koolijuhtidele (16 isikut), lisaks alustavate lasteaiajuhtide ja alustavate koolijuhtide arenguprogrammid; õppejuhtide arenguprogramm (igas 26 isikut); EKI, Keelesamm
- TÜNK – 2 gruppi klassiõpetajate ümberõpet ja alustava õpetaja programm
- TÜNK tunnivaatlus ja tagasiside juhtidele (2x 25 kooli juhtkonna liiget)
- Arenguprogrammid koolidele, kuhu on kaasatud üleminekuga seotud haridusasutusi: HAKA, TÜ eetikakeskus
- Õppeasutustes on loodud uusi ametikohti, kes üleminekut toetavad: metoodik-koordinaatorid, haridusinnovatsiooni juht, õppekoordinaator, arendusjuht
- Varasem eestikeelne kool ja eestikeelsete koolide juhid on hakanud huvi tundma EHÜ vastu ja pakutavate sekkumiste/meetmete vastu (eriti täienduskoolituste vastu)

Haridus- ja Teadusministeerium

Arvestatav lisatugi lasteaias ja põhikoolis

- Noored Kooli + tugimeetmed ja metoodika (30+ lisaõpetajat)
- ASÕP + kasvuprogramm + metoodika + kutse portfoolio (80 lisaõpetajat)
- Abiõpetajatest tudengid õpetajakoolituse ülikoolidest
- Piirkondlikud LAK-õppe metoodikakeskused (17 keskust)
- Strateegilised nõustajad, keelevaldkonna metoodilised nõustajad
- HTM järelevalve soovitused (tunni kvaliteet) õiendites on avalikud; tugi haridusasutustele nõuete täitmiseks
- Rajaleidja koolitused (väikeklass); HEV-teemalised koolitused (Keelesamm)
- Koolituskohtade arv hüppeliselt tõusnud ja kasutamiseks kõikidele Eesti haridusasutustele

Haridus- ja Teadusministeerium

Kuidas läheme vastu 2025/2026 õppeaastale?

Haridus- ja
Teadusministeerium

Edusammud

- eestikeelne alusharidus
- 1., 2., 4. ja 5. klass õpivad eesti keeles
- 800 õpetajat osalevad eesti keele õppes
- 900 õpetajat on osalenud metoodikakoolitustel
- luuakse E2 õppevara (Keelesamm, õpetajad-praktikud ja TLÜ)
- valminud on lasteaiale ja I kooliastmele täiendav keele- ja LAK-õppe komplekt „Minu keelesammud“ , kus õpitakse eesti keelt koos Lotte ja sõpradega
- luuakse eestikeelse aineõpetuse juhendmaterjale (4. klass loodusõpetus ,ja matemaatika; 5. klass ajalugu ja kirjandus)
- Avita e-õpetajaraamatud (Opiqus) on avatud tasuta kasutamiseks üleminekukoolide II kooliastmele loodusõpetuse ja matemaatika tundide läbiviimiseks
- loodud on võimalusi koolitusteks, arenguprogrammideks, nõustamisteks, võrgustamisteks, töötavad metoodikakeskused
- appi tulevad koolidesse asendusõpetajad ja abiõpetajad
- õppeasutused saavad keeleõppe ja ülemineku õppevara toetusi

Haridus- ja
Teadusministeerium

Murekohad

- õpetajate kurnatus ja ülekoormus
- õpitud metoodikate rakendamine klassiruumis ja üldine operatiivne metoodiline tugi
- eestikeelne aineõpe on keeruline õpilasele ja õpetajale
- ei ole võimalik osaleda õpisündmustel, sh mure asenduste või nende kvaliteediga
- õpetajate hirmud selles osas, mida tohib ja mida ei tohi (nt keelekasutus vahetundides)
- küsimused (nt mis ikkagi on eestikeelne tund)
- mure koolikultuuriga harjumisel (uued ja uues kohas alustavad õpetajad)
- mure kvalifikatsiooninõuete täitmisega (kutse taotlemine on pikk ja raske)
- mure oma emakeele ja kultuuri õppe pärast (kuidas korraldada)
- mure õpitulemuste saavutamise pärast (kas aastas või kooliastmes)
- õpetaja/kooli suhtlus lastevanematega ja lapse toetamine kodus
- segadus koolilõpu dokumentide väljastamisega (kui kool on kiiremas tempos üle läinud) jpm

Haridus- ja Teadusministeerium

2025/2026 õppeaasta fookus

Haridusasutuste suunal:

- metoodika ja metoodiline tugi
- strateegiline kommunikatsioon
- murekohtadega tegelemine

HTMis sisemiselt:

- ülemineku regulaarne ja laiendatud seire (hetkel vaid tasemetööd, millele lisatakse õpimotivatsioon, õpistrateegiate seire jne)
- EHÜ tegevuskava üle vaatamine ja vajadusel täiendamine

Haridus- ja Teadusministeerium

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti tuleviku heaks

ŠVEITSI–EESTI koostööprogramm

Küsimused ja arutelu

Tänan!